

LANGS HEILIGE HUIZEN

WANDELN LANGS RELIGIEUS ERFGOED IN VALKENBURG AAN DE GEUL

WWW.HEILIGEHUIZENVALKENBURG.NL

KIJK VOOR OPENINGSTIJDEN KERKEN OP DE WEBSITE

WANDELROUTE 7: HOUTHEM - ST. GERLACH - VROENHOF

Deze route kent veel afwisseling met het religieus zwaartepunt aan het begin. Ze is bij Sint Gerlach te koppelen aan route 6: Valkenburg Houthem v.v. en op de Geulhemmerweg aan route 8: Berg en Terblijt. De route is ruim 5,5 km lang.

Start: Station Houthem-Sint Gerlach: Ga op de "Stationsweg" naar links naar beneden naar Sint Gerlach. Op de verkeersweg Valkenburg-Meerssen linksaf slaan. We blijven rechtdoor lopen en passeren daarbij een Mariakapel uit 1902. Daarna eerste straat rechts: Joseph Corneli Allée.

Loop door tot aan de slagboom.

Of parkeren op het parkeerterrein Joseph Cornélie Allee, vóór de slagboom rechts. Neem het graspad voor de slagboom links naar de Gerlachusput.

Deze heeft in verschillende periodes een grote rol gespeeld in de bedevaart naar St. Gerlach. Reeds in de oudste levensbeschrijving, daterend uit ca. 1227, is sprake van een bron of put waaruit Gerlachus zich van drinkwater voorzag. Het gebouwtje staat op een grasveldje en wordt omgeven door bomen. De stenen opbouw is van rond 1700.

Loop het graspad terug en volg het voetpad rechtdoor naar H. Gerlachuskerk.

Deze kerk is gebouwd als pelgrimskerk en is nu parochiekerk van Houthem. De bedevaart naar het graf van de heilige kluizenaar Gerlach is reeds spoedig na zijn dood (ca. 1165) begonnen. In het eerste kwart van de 13e eeuw werd, ter geestelijke en materiële verzorging van de pelgrims, op deze locatie een Norbertijns klooster gesticht. De thans bestaande kerk van Sint Gerlach is in de jaren 1721-1727 gebouwd. In 1751 heeft Johann Adam Schöpf 1702-1772, een barokkunstenaar uit Straubing in Beieren, het interieur van de kerk met fresco's beschilderd.

De wanden van de traveeën in het midden vormen een omlijsting van het praalgraf van Sint Gerlachus. Deze kerk behoort tot de 100 belangrijkste monumenten van Nederland omdat het een uniek voorbeeld van een barok 'Gesamtkunstwerk' in deze noordelijke streken van Europa is. Architectuur, ornamentatie en schilderijen vormen één geheel. In de tegen de kerk aanliggende zuidgang van de kruisgang bevindt zich een schatkamer waar regelmatig (religieuze)exposities plaatsvinden.

Via de uitgang bij de kapittelskamer komt men in het overige gedeelte van het stift, dat nu tot Hotel-Restaurant Château St. Gerlach behoort.

Château Sint Gerlach was oorspronkelijk een stift (klooster) voor adellijke dames. Gesticht in 1200 en genoemd naar een lokale heilige uit de twaalfde eeuw: Sint Gerlach. In de 19e eeuw werd het klooster verkocht aan en bewoond door landadel. De erbij behorende kerk werd aan de gemeente Houthem geschonken die haar aan de parochie ter beschikking stelde. In de jaren negentig van de vorige eeuw is het in verval geraakte complex van de ondergang gered door een kostbare restauratie.

Bij het betreden van het heiligdom via het kerkhof vanuit de Onderstestraat (ingang rechts van de kerk) komt men eerst in een atrium. Deze ruimte met glazen dak vormt een visuele afscheiding tussen de monumentale kerk van St. Gerlach en de nieuw gebouwde St. Gerlachuskapel uit 1997.

Betreedt deze ruimte.

'Stiltekapel met 'St. Gerlachuswand'.

Bij gelegenheid van de restauratie van het landgoed St. Gerlach (1995-1997) is ook een nieuwe dagkapel gebouwd, bedoeld als stiltekapel. Het is een sacrale ruimte waarin de bezoeker, pelgrim of toerist, gelegenheid heeft voor reflexie en gebed.

Bij het binnentreden van de kapel door een van de twee met koper beslagen ongeveer 5 meter hoge deuren komt men eerst in een nartext, een voorruimte, van de rest van de kapel gescheiden door een rij kolommen uit cortenstaal. Ook uitvoering van de hardstenen vloer die in dit gedeelte gefrijnd is en in de rest van de ruimte gezoet, ondersteunt de visuele afscheiding. Aan het uiteinde aan de noordzijde bevindt zich een bronzen beeld van Gerlachus, naar een ontwerp van Ru de Vries. In de oostelijke zijwand zijn 7 smalle ramen aangebracht. In de 14 vierkante nissen staan roestvrij stalen kruisen, symbolisch voor de kruiswegstaties. De noordwand bevat een halfronde apsis, die goudkleurig geschilderd is. De gesloten zuidwand wordt geheel ingenomen door een mozaïek, gecombineerd met frescoschilderingen. Het mozaïek is in 1997 vervaardigd door Irene van Vlijmen en bevat 520.000 stukjes in 260 kleuren en 20 kleuren goud. De symboliek heeft betrekking op de bemiddelende rol van Gerlach tussen mens en God. Na het verlaten van de kapel komt men rechts in de kruisgang van het voormalige klooster. Een aantal kruisgewelven is gerestaureerd, van de overige zijn de aanzetten van de bogen in de muur nog zichtbaar. Naar links gaande geeft de groene deur toegang tot de kerk.

Verlaat de kerk en bezoek het kerkhof.

Oude graftombes en een mooi kruisbeeld.

Verlaat het kerkhof, sla rechtsaf.

Zeer de moeite waard is een bezoek aan het park met beeldentuin. Verderop is een rosarium aan Prinses Juliana gewijd.

Verlaat het complex en ga naar links, de "Onderstestraat".

Op de T-splitsing St.Gerlachusstraat/Onderstestraat, links op de hoek staat de Sint Gerlachuskapel. Deze wegkapel uit 1870 is op de plaats gebouwd waar de holle eik zou hebben gestaan waarin Sint Gerlachus als Kluizenaar gewoond zou hebben. In de kapel staat een van de oude zijaltaren uit de kerk.

Vervolg wandeling links via de Onderstestraat.

U komt langs Franciscusoord met het kleurrijke gebouw 'De Regenboogspiraal' van de Oostenrijkse architect Friedensreich Hundertwasser.

Op het einde van de straat ligt links in de Wolfsdriesweg tegenover hotel Vue de Montagne de "feestgrot" La Cave. In deze grot bevindt zich een ondergrondse schuilkerk uit de Franse Tijd.

Wij gaan met de bocht mee naar rechts de berg omhoog (De Geulhemmerweg) en blijven die volgen.

Halverwege de berg bevinden zich nog rotswoningen. In het bos links ligt de ingang van de Geulhemmergrot. Ook in deze grot is een bijzonder mooie ondergrondse schuilkerk. (Op deze plek is een koppeling mogelijk met route 8. Blijf dan de Geulhemmerweg volgen).

We keren om en dalen af naar de Geulhemermolen uit 1643, en nemen rechts van 't gebouw daar het bruggetje over de Geul. We volgen eerst rechtdoor het "Molenvoetpad", daarna de "Krommesteeg" en "'s Heerenbeemdevoetpad" tot aan de Putweg.

De Martinuskapel werd in 1932 gebouwd op initiatief van de pastoor. St. Martinus is de patroonheilige van de voormalige parochiekerk van Vroenhof. In de kapel staat een beeld van St. Martinus van de kunstenaar Charles Vos.

We volgen de Putweg.

Op het einde van deze straat ligt de Sint Martinuskerk op de plek waar in de 12e eeuw al een kerk stond. Van 1680 tot 1808 was de kerk simultaan kerk voor katholieken en protestanten. Toen in 1808 de Sint Gerlachuskerk parochiekerk werd verviel het gebouw. Restauratie en gedeeltelijke herbouw vonden plaats in 1927 toen Zusters Franciscanessen van Sint Jozef hier een klooster bouwden. Nu fungeert de kerk als kapel van het hier gevestigde bejaardentehuis.

Steek de verkeersweg via het zebrapad over en ga over het trottoir naar links en neem de eerste straat rechts, de Stevensweg. Steek de spoorlijn over.

In het bos aan de andere kant van autoweg ligt de Calvarie- of Boskapel uit de eerste helft 19e eeuw. Deze kapel heeft een classistische vormgeving. De kapel ligt in een privé-bos achter Villa De Kluis uit 1901.

We vervolgen onze route terug naar het station rechtdoor via de "Meerssenerweg" die parallel aan de spoorweg loopt.

